MALTA

QORTI ĊIVILI
PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tal-4 ta' Diċembru, 2019

Rikors Maħluf Numru 59/2018LM

George Cuschieri

vs.

Anthony Cuschieri

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Maħluf ippreżentat fid-19 ta' Jannar, 2018 mill-attur **George Cuschieri** (K.I. 1109644M) (minn issa 'l quddiem "l-attur"), u maħluf minnu stess, li jgħid kif ġej:

1. *Illi l-attur kien vittma ta' aggressjoni fil-Bini tal-Qorti tal-Ġustizzja, fejn ġie msawwat mill-konvenut fit-30 ta' April 2009, qabel nofsinhar;*
2. *Illi konsegwenza ta' dan l-aġir doluż, abbużiv u illegali da parti tal-konvenut, l-esponenti sofra danni inġenti, li jinkludu wkoll debilità ta' natura permanenti;*
3. *Illi l-konvenut ġie misjub ħati mill-Onorabbli Qorti tal-Maġistrati (bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali) ta' din l-aggressjoni, u talli kkaġuna ġrieħi fil-persuna tal-*

esponenti, permezz ta' sentenza mogħtija fis-7 ta' Lulju 2016, liema sentenza ġiet konfermata mill-Onorabbli Qorti tal-Appell Kriminali fit-30 ta' Marzu 2017;

4. *Illi debitament interpellat sabiex jersaq għal-likwidazzjoni u ħlas konsegwenzjali tad-danni kollha sofferti mill-esponenti, il-konvenut baqa' inadempjenti;*

5. *Illi għalhekk kellha ssir din il-kawża;*

6. *Illi dawn il-fatti huma a diretta konoxxenza tal-esponenti.*

Jgħid il-konvenut għaliex dina l-Onorabbli Qorti m'għandhiex, prevja kull dikjarazzjoni oħra neċessarja:

1) *Tiddikjara li l-konvenut huwa responsabbli għall-ġrieħi sofferti mill-attur fil-ġlieda li seħħet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-30 ta' April 2009 qabel nofsinhar;*

2) *Tillikwida d-danni sofferti mill-attur, okkorrendo bl-opra ta' periti nominandi;*

3) *Tikkundanna lill-konvenut iħallas lill-attur id-danni hekk likwidati;*

Bl-ispejjeż, inkluż dawk tal-ittra uffiċjali tat-12 ta' Mejju 2017, kontra l-konvenut, li huwa minn issa inġunt għas-subizzjoni.

Dikjarazzjoni tal-Fatti tal-attur George Cuschieri (ID 1109644M):

1. *Illi jien kont involut fi ġlieda ma' ħija Anthony Cuschieri fit-30 ta' April 2009, meta waqt diskussjoni li kellna ġewwa l-Qorti, qam għalija u tani xebgħa;*
2. *Illi riżultat ta' din il-ġlieda, jiena korrejt u sofrejt danni ta' natura permanenti;*
3. *Illi ħija Anthony instab ħati talli tani dik ix-xebgħa u korrieni, mill-Qrati;*
4. *Illi permezz tal-Avukat, tlabt lil Anthony Cuschieri jagħmel tajjeb għad-danni li sofrejt, iżda dan m'għamlux;*
5. *Illi għalhekk ma kellix għażla ħlief li nagħmel din il-kawża.*

Rat ir-Risposta Maħlufa tal-konvenut **Anthony Cuschieri** (K.I. 328349M) (minn issa 'l quddiem "il-konvenut"), li ġiet ippreżentata fil-31 ta' Jannar, 2018, u maħlufa minn Anthony Cuschieri stess, li biha eċċepixxa:

1. *Illi l-esponenti jeċċepixxi li huwa ma kkaġuna ebda danni lill-attur u dana kif se jirriżulta waqt il-ġbir tal-provi u għalhekk ir-rikorrenti għandu qabel xejn iġib il-prova ta' x'danni sofra jekk dan huwa l-każ;*

2. *Illi l-inċident mertu tal-kawża seħħ minħabba aġir provokanti u reituż da parti tar-rikorrenti kif ser jiġi ppruvat;*

3. *Illi inoltre l-feriti li qed jilmenta minnhom ir-rikorrenti ma ġarrabhomx fl-inċident in kwistjoni, iżda kienu kundizzjonijiet u debulizzi fiżiċi li huwa kien isofri minnhom qabel l-inċident mertu tal-kawża kif ser jirriżulta waqt il-ġbir tal-provi;*

4. *Illi konsegwentement l-esponenti ma għandu jkun ikkundannat iħallas ebda danni kif qed jiġi pretiż;*

5. *Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.*

Bl-ispejjeż.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Rat id-dokumenti li ġew esebiti in atti.

Semgħet ix-xhieda prodotti mill-partijiet.

Rat il-verbal tal-udjenza tal-5 ta' Ġunju, 2019 fejn il-partijiet ingħataw il-fakultà li jippreżentaw noti ta' sottomissjonijiet u fejn il-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-attur.

<u>Il-kwistjoni bejn il-partijiet</u>

Fil-kawża odjerna l-attur qiegħed jitlob li l-konvenut għandu jinżamm responsabbli għall-ġrieħi li huwa sofra u għad-danni konsegwenzjali subiti

minnu minħabba ġlieda li nqalgħet bejn il-partijiet fil-kawża. Fl-2009 il-partijiet, li huma aħwa, kellhom kawża ċivili kontra xulxin, u wara waħda mis-seduti li nżammet fil-preżenza tal-Assistent Ġudizzjarju fil-bini tal-Qorti, waqt li l-partijiet kienu qegħdin jippruvaw jittransiġu pendenza li kellhom bejniethom, intqal diskors dispreġattiv minn wieħed mill-partijiet fil-konfront tal-ieħor, li wassal għal aggressjoni bejniethom. L-attur jgħid li kien ħuh li tah daqqiet ta' ponn li minħabba fihom sofra feriti f'wiċċu, ksur f'imnieħru u fi snienu, u konsegwenza ta' dan huwa għadu jsofri minn debilità permanenti.

Min-naħa tiegħu l-konvenut wieġeb li mhux minnu li huwa kkawża xi danni lill-attur, li kellu problemi mediċi anteċedenti għall-inċident inkwistjoni. Il-konvenut eċċepixxa wkoll li kien ħuh li kien pprovokah u li instiga l-ġlied, u dak li għamel hu, kien biss li ddefenda lilu nnifsu minn dawn id-daqqiet.

<u>Provi u riżultanzi</u>

Flimkien mar-rikors promutur, l-attur ippreżenta kopja ta' rapport mediku redatt minn **Mr Eric J. Farrugia**, konsulent fil-qasam tal-ENT[1], li qal li huwa kien eżamina lill-attur fil-15 ta' Ġunju, 2017, fejn qal li l-attur kien għadu jsofri minn debilità permanenti wara li f'April tal-2009 kien allegatament qala' daqqa f'wiċċu, li kkawżatlu ksur fl-għadam tal-imnieħer. Il-konklużjoni ta' dan l-espert mediku kienet li konsegwenza tal-inċident imsemmi l-attur għadu qiegħed isofri minn debilità permanenti fil-grad ta' tlieta fil-mija (3%):

> *"... patient is certified to be suffering from Air Passage Deficits Class 1 (1%-9%) severity grade % (1 3 5 7 9) 3% which is* ***equivalent to 3% whole person***

[1] *A fol.* 4 tal-proċess.

> ***impairment rating** as evidenced by nasal obstruction due to deviated nasal septum anteriorly to the left and posteriorly to the right."*

L-attur ippreżenta wkoll kopja ta' deċiżjoni mogħtija fis-7 ta' Lulju, 2016 mill-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija *vs.* Anthony Cuschieri**[2], fejn il-konvenut ġie misjub ħati talli kkawża feriti ta' natura gravi fuq l-attur, u ġie kkundannat għal perijodu ta' tmintax-il xahar priġunerija, sospiżi għal tliet snin, filwaqt li l-attur George Cuschieri tqiegħed taħt Ordni ta' Protezzjoni għal perijodu ta' tliet snin.

L-attur ippreżenta wkoll kopja tad-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali tat-30 ta' Marzu, 2017[3] fl-ismijiet **Il-Pulizija *vs.* Anthony Cuschieri**, fejn il-Qorti ċaħdet l-appell imressaq minn Anthony Cuschieri, il-konvenut f'dawn il-proċeduri, wara li l-Qorti qieset li dan kien eċċeda l-limiti tal-imġiba xierqa, meta ħa l-liġi b'idejh u rreaġixxa bi vjolenza fil-konfront ta' ħuh, l-attur f'dawn il-proċeduri.

Fl-*affidavit* tiegħu l-attur **George Cuschieri**[4] qal li hu u ħuh kienu involuti f'kawża ċivili kontra xulxin, minħabba allegati debiti li l-konvenut ippretenda li kienu dovuti lilu mingħand l-attur. Qal li fiż-żmien meta seħħ l-inċident, il-kawża ċivili pendenti bejn il-partijiet kienet waslet fi stadju ta' ġbir ta' provi quddiem l-Assistent Ġudizzjarju Dr Mariella Schembri Gonzi. L-attur spjega kif fit-30 ta' April, 2009, il-partijiet dehru quddiem l-Assistenta Ġudizzjarja fil-preżenza tal-avukati difensuri rispettivi tagħhom, u wara li saret din is-seduta, kien hemm il-ħsieb li ssir laqgħa bejn il-partijiet u ħuhom ieħor dwar xi negozju li dawn kellhom bejniethom. Qal li waqt din il-laqgħa, l-avukati

---
[2] *A fol.* 6 tal-proċess.
[3] *A fol.* 29 tal-proċess.
[4] *A fol.* 48 tal-proċess.

difensuri tal-partijiet bdew jitkellmu bejniethom, u hu u ħuh bdew jitkellmu, għalkemm kien hemm nuqqas ta' qbil bejniethom. Qal li dak il-ħin ħuh beda jallega li kien ħareġ eluf ta' liri u riedhom lura, u hu beda jwieġbu li ma kienx vera li l-konvenut kien ħareġ dawk il-flus. Qal li hu u ħuh bdew jitlewmu, u f'ħin minnhom hu għajjar lil ħuh 'giddieb', u kien dan li wassal lil ħuh iqum għalih. Żied jgħid li dak il-ħin il-konvenut beda jsabbat fuq il-mejda u juża kliem dispreġattiv fil-konfront tal-attur, u fi ftit minuti ħuh dar għalih u beda juża aggressjoni fil-konfront tiegħu. L-attur qal li ħuh beda jtih bil-ponn, u f'ħin minnhom tah daqqa fuq imnieħru, bir-riżultat li kisirlu mnieħru u xi snien. L-attur kompla jgħid li konsegwenza ta' dan huwa kien spiċċa mimdud mal-art stordut u mimli dmija. Kompla jgħid li dak il-ħin anki n-nisa tagħhom bdew jagħtu bejniethom. Qal li wara l-inċident huwa ttieħed fil-poliklinika ta' Ħal Qormi, u wara ttieħed l-isptar minħabba fil-ksur li kellu f'imnieħru u fi snienu. L-attur qal li din il-ġlieda wasslet għal proċeduri kriminali fil-konfront tal-partijiet u tan-nisa tagħhom, imma filwaqt li l-proċeduri mibdija kontra l-attur u martu twaqqgħu, il-kawża fil-konfront tal-konvenut baqgħet għaddejja għal għadd ta' snin. L-attur qal li minkejja li għaddew kważi disa' snin minn din il-ġlieda, huwa għadu qiegħed isofri l-konsegwenzi minħabba li ma jistax jieħu nifs sew minn imnieħru, filwaqt li snienu u partijiet minn ħalqu għadhom juġgħuh.

Flimkien mal-*affidavit* tiegħu l-attur ippreżenta għadd ta' rċevuti ta' spejjeż inkorsi minnu minħabba l-ġrieħi li sofra waqt l-inċident inkwistjoni[5]; għadd ta' ritratti li juru l-ġrieħi sofferti minnu u minn martu waqt l-inċident inkwistjoni[6]; kopja taċ-ċertifikat maħruġ miċ-ċentru tas-saħħa ta' Ħal Qormi ffirmat mit-

[5] *A fol*. 50 u 51 tal-proċess.
[6] *A fol*. 52, 53 u 54 tal-proċess.

tabiba Dr Ethel Farrugia li eżaminat lill-attur wara l-inċident[7]; u kopji ta' dokumenti b'dikjarazzjonijiet dwar id-dħul tal-attur fis-snin rilevanti.[8] L-attur ippreżenta wkoll prospett tad-danni materjali li hu jippretendi li sofra konsegwenza tal-inċident inkwistjoni, flimkien mal-irċevuti relattivi.[9]

Fl-udjenza tat-12 ta' Marzu, 2018 xehed **Mr Eric Farrugia**[10], li qal li hu konsulent tal-*ENT, Head and Neck* fl-Isptar Mater Dei. Ix-xhud qal li hu sar jaf lill-attur meta dan talbu jagħmillu ċertifikat minħabba fil-ġrieħi permanenti li dan allegatament kien sofra waqt inċident li seħħ fit-30 ta' April, 2009. Ix-xhud qal li huwa kien ikkonsulta n-notamenti tal-*file* mediku tal-attur, minn fejn irriżulta li fit-30 ta' April, 2009, l-attur kien iddaħħal l-isptar wara li allegtament qala' diversi daqqiet ta' ponn fuq wiċċu u ntilef minn sensih għal xi ħin. Ix-xhud qal li huwa eżamina lill-attur wara li dan beda jilmenta li ma jistax jieħu n-nifs sew, u minn dan l-eżami rriżulta li l-attur kien sofra ksur f'imnieħru li kkawżalu ħsara permanenti. Ix-xhud speċifika li sabiex wasal għad-deċiżjoni tiegħu dwar il-perċentwal ta' debilità permanenti sofferta mill-attur, hu kien ħa konjizzjoni tal-istorja mogħtija lilu, u kien ħa konjizzjoni tal-*feasible findings* kif ukoll tad-*diagnostics,* flimkien mat-testijiet mediċi li saru fl-isptar:

> "Jiġifieri skont l-iskeda jien dħalt class 1 u spjegajt li hija bejn 1% u 9%, tinżel l-iskeda tan-nofs li jkun 5% mill-istorja hu qiegħed jgħid li għandu *blockage* imma jista' jimxi, jista' jagħmel attività, l-istorja hija dik li ngħidulha *mild,* m'għandux *dispia at rest,* iċ-*changes* kienu *incomplete or episodic* għax hu mhux il-ħin kollu għax mhux il-ħin kollu bilfors ibblukkat, allura waqqajtu minn 5 għal 3 u ġiet il-*percentage disability* tiegħu."

[7] *A fol.* 55 tal-proċess.
[8] *A fol.* 56 *et seq.* tal-proċess.
[9] *A fol.* 69 tal-proċess.
[10] *A fol.* 77 tal-proċess.

Ix-xhud ippreżenta dokument bil-kriterji li huwa applika sabiex wasal għall-perċentwal ta' diżabilità permanenti sofferta mill-attur.[11]

Waqt l-udjenza tat-12 ta' Marzu, 2018 xehed **Saviour Theuma**, fil-kapaċità tiegħu ta' *senior principal* fl-uffiċċju legali tad-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali[12], li ppreżenta kopji ta' dokumenti rigward ħlasijiet ta' pensjoni mħallsin lill-attur mis-sena 2008 sa dakinhar li x-xhud kien qiegħed jixhed.[13]

Fl-udjenza tad-19 ta' April, 2018 xehed **Dr John Attard Montalto**, dentist[14], li qal li l-attur ilu pazjent tiegħu għal diversi snin, u meta kien invistah wara l-inċident mertu ta' dawn il-proċeduri, huwa kien ikkonstata li konsegwenza tal-inċident imsemmi l-attur kien tilef *a three-unit bridge* li kien għamillu x-xhud xi żmien qabel. Qal li din il-*bridge* kienet inqasmet minħabba fit-trawma li l-attur sofra f'wiċċu, u wara l-inċident l-attur kellu bżonn *four-unit bridge* sabiex tissewwa l-ħsara li dan sofra f'ħalqu.

Fl-*affidavit* tiegħu **Christopher Cuschieri**, iben l-attur, xehed[15] li missieru u ħuh kellhom kawża ċivili bejniethom minħabba li zijuh, il-konvenut f'dawn il-proċeduri, kien ippretenda li kellu jieħu somma flus mingħand missieru. Qal li darba minnhom missieru kellu jidher quddiem il-Qorti b'rabta mal-kawża ċivili bejn il-partijiet, u f'ħin minnhom missieru kien ċempillu u infurmah li ħuh kien ħebb għalih fil-bini tal-Qorti. Ix-xhud kompla jgħid li missieru talbu jmur il-Qorti malajr minħabba li kellu ħafna demm u kien storda. Qal li hu kien ħa lil missieru l-poliklinika ta' Ħal Qormi u wara li ġie invistat hemmhekk, ġie deċiż li dan kellu jintbagħat l-isptar, fejn kien dam rikoverat madwar tlett ijiem. Ix-

[11] *A fol.* 85 tal-proċess, *"Criteria for Rating Impairment due to Air Passage Deficits."*
[12] *A fol.* 86 tal-proċess.
[13] *A fol.* 90 *et seq.* tal-proċess.
[14] *A fol.* 96 tal-proċess.
[15] *A fol.* 101 tal-proċess.

xhud qal li mit-testijiet li saru fuq missieru l-isptar, irriżulta li dan kellu imnieħru miksur u kien ukoll tilef xi snien, flimkien ma' ġrieħi oħra li dan kellu f'wiċċu. Żied jgħid li wara l-ġlieda, missieru baqa' jbati biex jieħu n-nifs, u din il-problema wasslitu wkoll biex jieqaf mix-xogħol li kien jagħmel fl-għalqa. Ix-xhud qal ukoll li missieru qatt ma rranġa s-snien li tilef waqt il-ġlieda, u għalhekk għandu problem biex jomgħod u biex jiekol.

L-attur ippreżenta kopja ta' ittra uffiċjali li hu bagħat lil ħuh fit-12 ta' Mejju, 2017, li permezz tagħha interpellah sabiex jersaq għall-ħlas tad-danni sofferti minnu waqt dan l-inċident.[16]

Permezz ta' digriet tad-29 ta' Ottubru, 2018, il-Qorti ħatret lid-dentist **John Portelli** bħala espert mediku sabiex wara li jeżamina lill-attur, jirrelata dwar il-konsegwenzi tal-inċident imsemmi fir-rikors maħluf fuq saħħet l-attur u jekk konsegwenza tal-istess incident dan sofriex xi debilità permanenti u f'liema grad.[17]

Fl-udjenza tat-18 ta' Jannar, 2019, xehed il-konvenut **Anthony Cuschieri**[18], li qal li fit-30 ta' April, 2009, hu u ħuh kellhom seduta l-Qorti b'rabta ma' xi flus li hu jallega li kellu jtih ħuh l-attur. Il-konvenut qal li wara s-seduta, huwa kien ntalab mill-avukat ta' ħuh biex jibqa' hemhekk bl-iskop li l-partijiet jiddiskutu pendenzi oħra li kellhom bejniethom, u żied jgħid li għal din il-laqgħa kien hemm preżenti l-partijiet bin-nisa tagħhom, u l-avukati difensuri tagħhom. Il-konvenut qal li f'ħin minnhom issemmiet is-somma ta' sebat elef Lira Maltin (LM7,000) li l-partijiet kellhom jagħtu lil ċertu Norman Vella, u dak il-ħin ħuh

[16] *A fol.* 102 tal-proċess.
[17] *A fol.* 115 tal-proċess.
[18] *A fol.* 120 tal-proċess.

qam bilwieqfa u beda juża kliem dispreġattiv fil-konfront tiegħu. Qal li hu kien qal lil ħuh ipoġġi bilqiegħda, imma anki hu uża kliem dispreġattiv fil-konfront ta' ħuh. Kien dak il-ħin, spjega l-konvenut, li mart l-attur daret fuq il-mara tiegħu u bdiet issawwatha bil-basket li kellha, filwaqt li anki ħuh qam u beda jerfa' jdejh fuq il-mara tal-konvenut. Ix-xhud qal li kien dak il-ħin li hu qam minn postu u mar viċin ħuh, fejn bdew jimbuttaw lil xulxin, u l-ġlieda eskalat. Il-konvenut qal li meta seħħ l-inċident, ħuh kellu madwar tlieta u sittin sena, imma qal li ma jafx jekk ħuh kienx jaħdem dak iż-żmien. Il-konvenut qal li ħuh kien ibati biz-zokkor qabel seħħ l-inċident, u kellu problem bis-snien ta' quddiem.

Waqt l-udjenza tat-8 ta' Frar 2019 xehdet **Mary Jane Cuschieri**[19], mart il-konvenut, li qalet li dakinhar li seħħ l-inċident inkwistjoni, l-attur kien uża kliem dispreġattiv fil-konfront tar-raġel tagħha, u kien l-attur li beda jaggredixxi lir-raġel tagħha l-ewwel. Żiedet tgħid li meta l-partijiet komplew jitgħajru, qamet mart l-attur minn postha u din wkoll bdiet taggredixxi lill-konvenut, u wara xi ħin refgħet idejha fuqha, u l-partijiet bin-nisa tagħhom b'kollox bdew jiġġieldu, u x-xhud qalet li f'ħin minnhom hi saħansitra qalgħet daqqa ta' ponn mingħand l-attur. Ix xhud qalet li wara xi ħin hi u r-raġel tagħha ddeċidew li jitilqu 'l barra mill-bini tal-Qorti, imma mart l-attur bdiet tgħajjat warajhom u tgħajjarhom.

Waqt l-istess udjenza xehed ukoll **Geranzio Cuschieri**[20], li jiġi ħu l-partijiet, li qal li hu ma kienx preżenti dakinhar li seħħ l-inċident. Żied jgħid iżda li ħuh George Cuschieri spiss kien jilmenta għax kien ibati biz-zokkor, u li kien qiegħed isofri minn problem fi snienu, partikolarment għax kienu jiċċaqalqu.

[19] *A fol.* 130 tal-proċess.
[20] *A fol.* 135 tal-proċess.

Waqt l-udjenza tat-13 ta' Marzu, 2019, xehed l-**Avukat Marco Ciliberti**[21], li qal li huwa kien preżenti meta seħħ l-inċident peress li kien qiegħed jippatroċina lill-konvenut fil-kawża l-oħra li kien hemm bejn il-partijiet, u meta spiċċat is-seduta li nżammet quddiem l-Assistent Ġudizzjarju, il-partijiet baqgħu bil-qiegħda flimkien mal-avukati tagħhom sabiex jippruvaw jittransiġu xi pendenzi li kellhom bejniethom dak iż-żmien. Ix-xhud qal li f'ħin minnhom George Cuschieri għamel mossa b'idejh, u kien hemmhekk li qamet ġlieda bejn il-partijiet. Ix-xhud qal li wara ftit tal-ħin huwa telaq mill-post fejn inqala' dan kollu, u kienet intalbet l-għajnuna tal-Pulizija u ta' xi Marixxalli li kienu preżenti fil-bini tal-Qorti, imma meta rritorna fuq il-post, huwa kien safa mhedded mill-attur. Ix-xhud żied jgħid li sa fejn jiftakar hu, l-ewwel li qam minn postu u instiga l-ġlied kien l-attur, imma għad-domandi li sarulu in kontroeżami wieġeb illi:

> "Jekk niftakar tajjeb, oltre din il-mossa li saret b'idejn George Cuschieri, idejh anke laħqet ħarġet lejn il-klijent tiegħi, però issa jekk tgħidli laqtux jew ma laqtux ngħidlek onestament ma nafx."

Il-kontroeżami tal-attur sar waqt l-udjenza tat-13 ta' Marzu, 2019[22], fejn ikkonferma li huwa jbati mill-kundizzjoni tad-dijabete u minħabba f'hekk fiż-żmien meta seħħ l-inċident, hu diġà kellu d-dentatura.

Permezz ta' digriet mogħti fit-23 ta' Mejju, 2018, il-Qorti kienet ħatret lil **Mr Kenneth Muscat**, kirurgu fl-*ENT*, *head and neck,* sabiex wara li jeżamina lill-attur, jirrelata dwar il-konsegwenzi tal-inċident inkwistjoni fuq saħħet l-attur u jekk konsegwenza tal-istess incident, l-attur ġarrabx xi debilità permanenti u

[21] *A fol*. 143 tal-proċess.
[22] *A fol.* 152 tal-proċess.

f'liema grad.[23] Mr Kenneth Muscat ippreżenta r-relazzjoni tiegħu fit-3 ta' April, 2019, u f'din ir-relazzjoni kkonkluda li konsegwenza tal-inċident l-attur kien sofra debilità permanenti ta' tlieta fil-mija (3%).[24]

L-espert mediku **Mr John Portelli** ppreżenta r-rapport tiegħu fir-Reġistru tal-Qorti fis-27 ta' Novembru, 2019[25], fejn qal li huwa kien eżamina lill-attur, u kien ikkonsulta wkoll in-noti mediċi tad-diversi visti u eżamijiet li saru fuq l-attur wara l-inċident. Ix-xhud qal li d-dentist Dr John Attard Montalto kien ra lill-attur fl-4 ta' Mejju, 2009, erbat ijiem wara l-inċident, u miċ-ċertifikat ta' Dr Attard Montalto jirriżulta li apparti tbenġil f'wiċċu, l-attur kellu wkoll *three-unit bridge* li kellha xi ħsarat, bir-riżultat li snienu kienu qegħdin jiċċaqalqu. Ix-xhud kompla jgħid li skont iċ-ċertifikat maħruġ minn Dr Attard Montalto, l-attur kellu bżonn li l-*bridge* tinqala', li tinqala' s-sinna l-miksura, u li jsirlu *bridge* ġdid. Ix-xhud qal li meta tkellem mal-attur, dan kien infurmah li ma kienx għamel *bridge* ġdida minħabba fl-ispiża involuta. Dr Attard Montalto kien għamel stima li din tiġi tiswa madwar elf u mitejn Euro (€1,200). L-espert mediku maħtur ġudizzjarju Mr Portelli qal li l-*bridge* li kellu l-attur għandha tinqala' sabiex issirlu oħra ġdida. Qal li l-attur għandu l-għażla li jagħmel *implants* tas-snien, iżda minħabba l-problemi mediċi l-oħra li għandu l-attur dawn huma kontraindikati. Mr Portelli kkonkluda r-rapport tiegħu billi qal illi:

> "Fl-opinjoni tiegħi, meta wieħed jieħu in konsiderazzjoni l-fatturi kollha, ċioe l-età tas-Sur Cuschieri, il-kundizzjoni medika tiegħu, it-tip ta' *bridge* li trid issirlu u kemm mistennija taħt ċirkostanzi normali li tibqa' tiffunzjona, is-somma dovuta lis-Sur

---

[23] *A fol.* 155 tal-proċess.

[24] Fir-rapport tiegħu l-espert mediku ġudizzjarju Mr. Kenneth Muscat ikkonkluda li: "*there were no permanent cosmetic issues in this case but considering the factual components, I rate* ***Mr. George Cuschieri's permanent disability as a result of the nasal trauma that happened on 30th April 2009 at 3% from an ENT point of view****, based on the Guidelines to the Evaluation of Permanent Impairment of the American Medical Association, 6th Edition. The factor considered in reaching the 3% disability figure was Air Passage Deficit – Class 1 (pg. 267). Also considered was the document 'Legal Amendments for Civil Damages', suggested in 2010. (pg. 35).*"

[25] *A fol.* 160 tal-proċess.

George Cuschieri, għad-danni li sofra f'ħalqu biss, mingħand is-Sur Anthony Cuschieri, tammonta għal elf u sitt mitt Euro (€1,600)."

Fl-udjenza tat-12 ta' April, 2019, xehed l-espert mediku ġudizzjarju **Profs. John Portelli**[26], li qal li minkejja li huwa kien ikkonkluda li l-attur kellu ksur fi snienu, xi ħaġa li hija ta' natura permanenti minħabba li sinna miksura ma tista' qatt tiġi restawrata lura fl-istat li kienet fih qabel, madanakollu hemm mezzi artifiċjali kif dik id-diżabilità titnaqqas. Ix-xhud qal li fil-fehma tiegħu sinna miksura tammonta għal debilità permanenti ta' wieħed fil-mija (1%).

Fl-udjenza tal-5 ta' Ġunju, 2019, sar il-kontroeżami tal-konvenut **Anthony Cuschieri**[27], li qal li kien ħuh George li qam minn bilqiegħda u beda jagħmillu l-ponnijiet ma' wiċċu. Qal li dawn il-kwistjonijiet kienu jinqalgħu kull darba li l-partijiet kienu jiltaqgħu biex jiddiskutu fuq il-kumpannija li huma kellhom bejniethom, u wara xi argumenti bejnu u ħuh, il-mara ta' ħuh qamet minn bilqiegħda u xejret daqqa ta' basket lill-mara tiegħu. Qal li hekk kif il-mara tiegħu ppruvat tqum minn bilqiegħda, ħuh taha daqqa ta' ponn, u kif ra hekk hu qam minn bilqiegħda sabiex ħuh ma jkollux vantaġġ fuqu f'każ li jmur jaggredieh. Ix-xhud qal li mhux minnu li hu ta daqqa ta' ponn lil ħuh f'wiċċu, u żied jgħid li l-ksur li dan kellu f'imnieħru kien riżultat tal-fatt li dan kien waqa' għal wiċċu. Il-konvenut żied jgħid li kien ħuh li ta daqqa ta' ponn lill-mara tiegħu u wara ta daqqa ta' ponn oħra lilu. Qal ukoll li minkejja li l-mara tiegħu kienet sofriet xi ġrieħi, din ma ppreżentat l-ebda ċertifikat mediku f'dawn il-proċeduri. Qal li kemm hu kif ukoll ħuh bdew jimbuttaw lil xulxin minn sidirhom, u ħuh kien tfixkel fis-siġġu li kien warajh, u konsegwenza t'hekk, dan waqa' għal wiċċu.

---

[26] *A fol.* 166 tal-proċess.
[27] *A fol.* 171 tal-proċess.

Konsiderazzjonijiet legali

Fl-ewwel lok il-Qorti trid tiddetermina jekk il-konvenut għandux jinstab responsabbli għad-danni sofferti mill-attur, tenut kont b'mod partikolari tal-verżjonijiet konfliġġenti mogħtija mill-partijiet dwar id-dinamika ta' kif seħħ l-inċident mertu tal-kawża. Il-Qorti tibda billi tagħmel riferiment għad-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet **Francesco Gauci *vs.* Salvatore Gauci**[28], fejn ġie stabbilit illi:

> "Danni kkaġunati fi ġlieda ma humiex danni kontrattwali, u lanqas akwiljani, imma huma danni konsegwenzjali għall-azzjoni kriminuża vera u proprja u għalhekk japplikaw il-prinċipji tad-dritt penali."

F'deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Inferjuri) fl-ismijiet **Joseph Borg et *vs.* Joseph A. Bartolo**, dwar ċirkostanzi simili fejn il-partijiet taw verżjonijiet konfliġġenti dwar dak li kien għadda bejniethom, intqal illi:

> "F'ċirkostanzi bħal dawn il-Qorti għandha tiġi ggwidata mis-segwenti prinċipji:
>
> 1. Li tagħraf tirrikava korroborazzjoni li tista' tikkonforta t-teżi ta' naħa waħda jew oħra fost il-kontendenti. Dan bl-adoperu tas-soliti kriterji tal-kredibbilità u tal-verosimiljanza, in kwantu dawn huma ġeneralment suffiċjenti għall-konvinċiment tal-ġudikant (Kollezz. Vol. L p. II pg. 440);
>
> 2. Li tara jekk huwiex il-każ li tapplika xi waħda minn dawn il-massimi, *'actore non probate reus absolvitur',* jew '*reus in excipiendo fit actor';* u
>
> 3. Fi kwistjoni ta' kredibbilità u apprezzament ta' provi l-kriterji mhumiex jekk il-ġudikant assolutament jemminx l-ispjegazzjoni imma jekk dik l-ispjegazzjoni hix possibbli u minn ewl id-dinja fiċ-ċirkostanzi żvarjati tal-ħajja."

[28] 30.11.1956

Il-Qorti semgħet lill-attur jispjega kif l-inċident li wassal għal dawn il-proċeduri seħħ fit-30 ta' April, 2009, wara li l-partijiet fil-kawża kellhom seduta quddiem Assistent Ġudizzjarju f'kawża oħra li l-partijiet kellhom bejniethom dwar allegati debiti li l-konvenut jippretendi li huma dovuti lilu mill-attur. Wara li spiċċat dik is-seduta, il-partijiet intalbu mill-avukati difensuri tagħhom sabiex jibqgħu bilqiegħda madwar il-mejda, u jiddiskutu l-possibilità ta' tranżazzjoni dwar kwistjoni oħra li l-partijiet kellhom bejniethom rigward kumpannija li t-tnejn li huma kienu involuti fiha, u kien dak il-ħin li ntqal diskors dispreġattiv mill-partijiet fil-konfront ta' xulxin. Kien dan id-diskors li wassal biex in-nisa tal-partijiet, li kienu preżenti ma' żwieġhom għal dik is-seduta, jibdew jitlewmu u ftit wara l-ġlied skala b'mod li l-konvenut u l-attur ġew fl-idejn ukoll. L-attur jgħid li l-aggressjoni li ġarrab kienet tali li konsegwenza tagħha hu waqa' mal-art, sofra ksur f'imnieħru u fi snienu, u għal xi ħin intilef minn sensih.

Tqis ukoll li l-konvenut sostna li kien ħuh George Cuschieri li uża kliem dispreġattiv fil-konfront tiegħu, u hu kien wieġbu lura. Il-konvenut allega wkoll li kienet mart l-attur li aggrediet lill-mara tiegħu, u kien ħuh li refa' jdejh l-ewwel, u kulma għamel hu kien li pprova jipproteġi lilu nnifsu minn dawk id-daqqiet.

Il-Qorti qieset il-provi kollha miġjuba, partikolarment ix-xhieda tal-esperti mediċi li lkoll ikkonfermaw li wara l-inċident, l-attur kellu ksur f'imnieħru u fi snienu, u li dawn il-feriti huma kompatibbli ma' daqqiet fil-wiċċ. Il-konvenut xehed li l-attur sofra dawk it-tip ta' ġrieħi wara li waqa' għal wiċċu minħabba li tfixkel f'xi siġġijiet li kien hemm warajh. Mill-provi rriżulta li l-attur kellu diversi ġrieħi, fosthom tbenġil f'wiċċu, sinna miksura u ksur f'imnieħru, liema ġrieħi

huma kompatibbli ma' diversi daqqiet f'partijiet differenti tal-wiċċ, u mhux ma' waqgħa. Mart il-konvenut xehdet li hija u żewġha telqu mill-bini tal-Qorti wara li seħħ dan kollu, iżda min-naħa l-oħra jirriżulta li l-attur kellu bżonn iċempel lil ibnu u jitlob l-assistenza tiegħu sabiex seta' jinħareġ mill-bini tal-Qorti. Irid jintqal ukoll li f'dawn il-proċeduri, la l-konvenut u lanqas martu ma ppreżentaw xi ċertifikat mediku jew xi prova indipendenti oħra tal-ġrieħi li huma jallegaw li sofrew konsegwenza tal-aggressjoni tal-attur u martu fuqhom.

Anki jekk id-deċiżjoni li sejra tingħata f'din il-kawża, hija għalkollox indipendenti mid-deċiżjoni li ġiet mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali u mill-Qorti tal-Appell Kriminali, madanakollu l-atti tal-proċeduri kriminali li ttieħdu fil-konfront tal-konvenut jikkostitwixxu prova f'din il-kawża, tant hu hekk illi l-atti proċesswali tal-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija *vs.* Anthony Cuschieri**, ġew allegati mal-atti tal-kawża odjerna. Fil-forum penali, il-Qorti tal-Appell Kriminali kkonfermat d-deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati ta' Ġudikatura Kriminali li l-konvenut kien eċċeda l-limiti tal-imġiba xierqa meta ħa l-liġi b'idejh, u uża vjolenza fil-konfront ta' ħuh, u in vista ta' dan ikkundannatu għal sentenza ta' tmintax-il xahar priġunerija, sospiżi għal tliet snin, filwaqt li ordnat il-ħruġ ta' Ordni ta' Protezzjoni fil-konfront tal-attur.

In vista ta' dawn il-konsiderazzjonijiet kollha, il-Qorti hija tal-fehma li l-konvenut għandu jinżamm responsabbli għad-danni sofferti mill-attur, għax kien minħabba l-aġir irresponsabbli u xejn meqjus tiegħu li l-attur sofra d-danni li ġarrab.

Damnum Emergens:

L-attur esebixxa diversi rċevuti rigward spejjeż li kellu jagħmel b'konsegwenza tal-imsemmi inċident, fosthom il-ħlas tal-konsulta lil Mr Eric J. Farrugia[29], l-istima li saret mid-dentist John Attard Montalto rigward l-ispejjeż li l-attur jeħtieġlu jagħmel sabiex jagħmel *bridge* ġdid fi snienu[30], kif ukoll diversi *invoices* għall-ħlas li l-attur kellu jagħmel għal servizzi legali meta kien *parte civile* fil-kawża **Il-Pulizija *vs.* Anthony Cuschieri**.[31] Il-Qorti tqis li l-ispejjeż legali li l-attur seħħlu jipprova li ġew inkorsi minnu bħala *parte civile* fl-imsemmija proċeduri kriminali, għandhom jiġu kkalkolati bħala parti mid-danni materjali sofferti minnu.

Il-Qorti kkonsidrat ukoll ix-xhieda tal-espert mediku ġudizzjarju Mr John Portelli, li xehed li l-ispiża marbuta mal-*bridge* li għandu bżonn jagħmel l-attur taf tlaħħaq l-elf u sitt mitt Euro (€1,600). Waqt is-smigħ tal-kawża ġie stabbilit li l-attur ma inkorriex dawn l-ispejjeż għax baqa' m'għamilx il-*bridge* li għandu bżonn, imma l-attur xehed li huwa ma kellux il-mezzi finanzjarji biex jagħmel din l-ispiża. Il-Qorti tqis li dawn l-ispejjeż li l-attur għandu bżonn jagħmel biex jerġa' jsirlu l-*bridge* li tkisser, għandhom jiġu inklużi fil-komputazzjoni tad-danni materjali.

Jirriżulta mill-provi li t-total tad-danni materjali sofferti mill-attur f'dan l-inċident huwa ta' ħamest elef u sitta u erbgħin Euro u għoxrin ċenteżmu (€5,046.20).

---

[29] *A fol.* 50 tal-proċess - €180.

[30] Valutazzjoni *a fol.* 51 tal-proċess - €1,200.

[31] *A fol.* 61 sa 68 tal-proċess. L-irċevuti huma għall-ħlas ta' €35.40, €100, €23.60, €23.60, €23.60, €1,000, €1,360 u €1,100, kif speċifikat fin-nota ta' sottomissjonijiet tal-attur. It-total ta' spejjeż marbuta ma' servizzi legali huwa ta' tliet elef, sitt mija u sitta u sittin Euro u għoxrin ċenteżmu (€3,666.20).

Lucrum Cessans:

Fis-sentenza fl-ismijiet **Emmeline Cini *vs.* Antione Cachia**[32], intqal:

> "… il-Qorti għandha l-obbligu li teżamina t-telf ta' qligħ futur minħabba l-inkapaċità, it-telf ta' paga jew qligħ ieħor attwali li jinkorri fih id-danneġġjat; u dak it-telf ta' qligħ futur, ossia *lucrum cessans*, li d-danneġġjat ikun prekluż li jużufruwixxi minnu minħabba l-event sinistru kawża tal-għemil dirett tad-danneġġjant."

Fis-sistema legali tagħna il-kwantifikazzjoni tad-danni hija dejjem fid-diskrezzjoni tal-ġudikant, u għalkemm hija regolata minn ċerti prinċipji, dawn mhumiex assoluti. F'deċiżjoni fl-ismijiet **Paul Debono *vs.* Malta Drydocks**[33], inkiteb illi:

> "Id-determinazzjoni tal-kwantum tar-riżarċiment hi ċertament fis-sistema legali tagħna spirata mir-regola stabbilita fl-artikolu 1045 tal-Kodiċi Ċivili. Fir-rigward tal-*lucrum cessans* dan jinvolvi telf ta' qliegħ futur minħabba l-inkapaċità. Il-liġi imbagħad tħalli fid-diskrezzjoni tal-Qorti biex, valjati ċ-ċirkostanzi tal-każ, ix-xorta u grad ta' inkapaċità, u l-kondizzjoni tal-parti danneġġjata tistabbilixxi s-somma riżarċitorja. Innegabilment, però, il-metodu ta' din il-valutazzjoni tad-dannu lill-persuna minn dejjem ikkostitwiet il-problema l-aktar spinuża, kif hekk jirriżulta minn sempliċi raffront tad-diversi deċiżjonijiet in materja."

Il-Qorti tirrileva li għad illi fiż-żmien meta seħħ l-inċident inkwistjoni l-attur kien diġà pensjonant, dan ma jfissirx li huwa m'għandux jiġi kkumpensat għat-telf ta' qligħ futur, partikolarment in vista tal-fatt li meta seħħ l-inċident l-attur kellu l-età ta' tlieta u sittin sena, u għalhekk jekk ried jaħdem bi qligħ, huwa seta' jagħmel dan. Għall-finijiet tal-komputazzjoni li trid tagħmel b'rabta mat-telf ta' qligħ futur tal-attur, il-Qorti sejra tieħu d-dħul li kellu l-attur matul

[32] P.A., 18.02.2013.
[33] P.A., 27.04.2005.

s-sena ta' qabel seħħ l-inċident, l-2008, fejn mid-dokumenti esebiti mix-xhud Saviour Theuma, jirriżulta li l-attur kellu dħul totali ta' €8,820.56. Dan id-dħul tal-attur għas-sena 2008 irid jiġi aġġustat abbażi tal-għoli tal-ħajja[34] għall-perijodu kollu tal-*multiplier*[35]*,* sabiex b'hekk id-dħul bażiku li ser tkun qiegħda taħdem fuqu l-Qorti huwa ta' €8,820.56 + €9,243.95/ 2 = €9,032.25. Huwa dan l-ammont li l-Qorti ser tieħu għall-fini tal-komputazzjoni li trid tagħmel.

Il-*multiplier* huwa fattur pjuttost diskrezzjonali, għalkemm bħala regola huwa ġeneralment aċċettat li fil-każ ta' persuni li qabżu l-età ta' sittin sena, il-*multiplier* li għandu jiġi adottat huwa ta' 5. F'sentenza fl-ismijiet **John u Laura konjugi Ransley *vs.* Edward u Lydia konjugi Restall**[36], inkiteb:

> "Hawnhekk għandna fattur pjuttost diskrezzjonali. Il-metodu ta' likwidazzjoni tad-danni kien għal żmien twil ibbażat fuq il-prinċipji enunċjati fil-kawża **Butler *vs* Heard** deċiża mill-Qorti tal-Appell Ċivili Superjuri fit-22 ta' Settembru, 1967. F'dik il-kawża intqal li fid-determinazzjoni tal-*multiplier* wieħed irid jieħu in kunsiderazzjoni ċ-*'chances and changes of life'*, b'mod li dan il-*multiplier* ma jwassalx lid-danneġġjat li jieħu kumpens daqs li kieku baqa' jaħdem sad-data li jirtira, iżda l-figura tiġi mnaqqsa biex b'hekk ikun ittieħed kunsiderazzjoni l-fatt li l-persuna danneġġjata setgħet, fil-kors normali tal-ħajja tagħha, ma waslitx qawwija u sħiħa sal-età tal-pensjoni.
>
> ...
>
> Hawn għalhekk naraw element diskrezzjonali li qed jingħata lill-ġudikant. Il-liġi ma tridx li l-kumpens ikun biss riżultat ta' eżerċizzju matematiku – għalkemm tali eżerċizzju jkun wieħed siewi u jwassal għal ċerta uniformità fil-likwidazzjoni tad-danni kif effettivament ġara wara s-sentenza ta' **Butler *vs* Heard**, b'danakollu l-ġudikant għandu jżomm quddiem għajnejh aspett aktar wiesa' tal-problema u fl-ammont li finalment jakkorda bħala danni għat-telf futur – dawk li fil-gergo huma

[34] F'sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fid-19.05.2000 fl-ismijiet **Joseph Galea *vs.* Charles Fenech pro et noe,** il-Qorti stabbiliet illi: "Meta d-danni jirrappreżentaw kumpens għal telf futur, il-Qorti trid tieħu in konsiderazzjoni l-effetti li l-inflazzjoni jkollha fuq l-introjtu perċepit fid-data tal-inċident proġettat fuq firxa ta' snin magħżula bħala l-*multiplier*."

[35] F'sentenza tal-Qorti tal-Appell fid-19.05.2000 fl-ismijiet **Joseph Galea *vs.* Charles Fenech pro et noe,** il-Qorti qalet illi: "[m]eta d-danni jirrappreżentaw kumpens għal telf futur, il-Qorti trid tieħu in konsiderazzjoni l-effetti li l-inflazzjoni jkollha fuq l-introjtu perċepit fid-data tal-inċident proġettat fuq firxa ta' snin magħżula bħala l-*multiplier*." Bħala rata ta' inflazzjoni annwali qed tittieħed ir-rata ta' 0.96%, li hija r-rata medja tal-inflazzjoni f'dawn l-aħħar 5 snin skont l-NSO {1.38% (2013) + 0.31% (2014) + 1.10% (2015) + 0.64% (2016) + 1.37% (2017) ÷ 5= 0.96%}.

[36] P.A., 10.05.2005.

magħrufa bħala *'lucrum cessans'* jipprova jimprimi sens ta' ġustizzja billi mhux biss iħares lejn l-interessi tad-danneġġjat iżda billi wkoll jittieħed in konsiderazzjoni dak li kkawża d-dannu."

Fil-każ odjern ġie stabbilit mill-espert mediku ġudizzjarju Mr Kenneth Muscat, li mil-lat ta' ENT dan għadu qiegħed isofri minn debilità permanenti fil-grad ta' 3%, u l-espert ġudizzjarju Mr John Portelli, xehed li mil-lat dentali l-attur għandu debilità permanenti dentali ta' 1% minħabba s-sinna miksura li ma tista' qatt tiġi restawrata lura għall-istat li kienet fih qabel. Il-Qorti għandha tieħu *weighted average* bejn dawn iż-żewġ gradi ta' debilità permanenti ffissati b'mod indipendenti minn xulxin mill-esperti mediċi ġudizzjarji, sabiex tasal għall-grad ta' debilità permanenti sofferta mill-attur. Il-Qorti hawnhekk tagħmel riferiment għal dak li ġie stabbilit fis-sentenza fl-ismijiet **Brian Micallef *vs.* Brian Tyre Services Ltd et**[37], fejn sar riferiment għall-awtur **Guido Gentile** li fil-ktieb tiegħu *'Problemi insaliti nella valutazione del danno della persona'* (ediz 1951, pg. 296) jgħid:

"la valutazione del danno in caso di lesioni multipli non risulta della somma dei coefficienti delle singole lesioni, sebbene da un coefficienti unico, rapportato, nel suo insiene, all'entità unitaria dell individuo."

Il-Qorti fl-istess sentenza qalet ukoll li:

"hu għalhekk li l-average irid jittieħed tal-perċentaġġi reali, dawk jiġifieri, li jirriflettu l-valur ta' menomazzjoni li (lill-attriċi) jillimitaha f'xogħolha."

Huwa prinċipju stabbilit fil-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna li f'każ bħal dan, wieħed m'għandux jgħodd flimkien iż-żewġ rati ta' diżabilità permanenti hekk kif stabbiliti mill-esperti medici, iżda għandu jigi applikat dak magħruf bħala l-

[37] Q.A., 31.01.2014.

weighted average". Meta l-Qorti tgħaddi biex tikkomputa d-diżabilità permanenti totali, din trid tigi kkunsidrata fir-rigward tal-persuna fiżika sħiħa mingħajr ebda preżunzjoni *a priori* li l-multipliċità ta' feriti jiġu komputati komplessivament.[38] Bil-*"weighted average"* għandu jittieħed bilanċ tar-riżultanzi tal-esperti mediċi biex dan ikun jirrifletti aħjar is-sitwazzjoni reali tad-danneġġjat.[39] Dak li jrid jiġi stabbilit mhuwiex il-grad ta' inkapaċità fis-sens purament mediku, iżda l-effetti li l-ħsara personali għandha fuq il-qligħ jew il-ħidma tal-attur danneġġjat.[40] Madankollu mill-ġurisprudenza tal-qrati tagħna, jidher li l-mod kif jinħadem il-*weighted average* jitħalla interament fid-diskrezzjoni tal-Qorti ta' dak li tqis li huwa xieraq u ġust fiċ-ċirkostanzi tal-każ. Fil-każ odjern jirriżulta li konsegwenza tal-inċident inkwistjoni l-attur qiegħed isofri kemm minn debilità permanenti fiżika ta' 3% mil-lat ta' ENT u anki minn debilità permanenti ta' 1% mil-lat dentali. Skont il-formula matematika ġeneralment aċċettata għall-komputazzjoni tal-*weighted average*[41]*,* din twassal għal rata ta' 3.97%.

L-evoluzzjoni ġuriprudenzjali f'kawżi ta' din ix-xorta wassal għal żvilupp ieħor importanti, dak li jsir tnaqqis ta' 20% minħabba li l-ħlas tal-kumpens qiegħed isir f'darba *(lump sum payment)*. Spiss kien jiġri li f'kawżi li kienu jdumu s-snin biex jinqatgħu, il-Qorti kienet tnaqqas 2% minn dan l-20% għal kull sena li kawża ddum biex tinqata' f'każijiet fejn ikunu għaddew aktar minn tliet snin

---

[38] **Degiorgio *vs.* De Crema**, P.A., 28.01.2004, u **Josef Farrugia vs. Thomas Tanti**, P.A., 07.07.20014.
[39] **Cassar Pullicino noe et *vs.* Xuereb et,** P.A., 20.02.2009.
[40] **Frendo *vs.* Cachia**, P.A., 20.04.2009.
[41] Ara Regolament 3 tad-*Draft Regulations for Assessment of Damages for Death or Incapacity - "Assessment Regulations"* tal-2010 maħruġa mill-Ministeru responsabbli għall-Ġustizzja:

(100 - M) x m
------------------ +M
100

'M' tirrappreżenta l-ogħla rata ta' diżabilità;
'm' tirrappreżenta l-aktar rata baxxa ta' diżabilità.

bejn id-data meta tiġi ppreżentata ċ-ċitazzjoni u s-sentenza. Madanakollu f'dan il-każ il-Qorti ma tarax li hemm lok għal tali tnaqqis. Huwa minnu li l-każ inkwistjoni ilu li seħħ għaxar snin, fl-2009, iżda l-proċeduri odjerni nfetħu biss wara li ġew fi tmiemhom il-proċeduri kriminali bejn il-partijiet fis-sena 2018, u għalhekk ma jistax jintqal li xi parti jew oħra fil-kawża għamlet xi manuvri li permezz tagħhom tawlet inutilment dawn il-proċeduri.

Is-salarju medju ta' €9,032.25 x *multiplier* ta' 5 x 3.97% diżabilità permanenti sofferta mill-attur, iwasslu għaċ-ċifra ta' €1,792.90, li meta ridotta b'20% *(lump sum payment),* tiġi elf, erba' mija u erbgħa u tletin Euro u tnejn u tletin ċenteżmu (€1,434.32). Dan huwa l-*lucrum cessans* li ser jiġi likwidat mill-Qorti, sabiex b'hekk id-danni totali li għandhom jitħallsu mill-konvenut Anthony Cuschieri lill-attur huma ta' sitt elef, erba' mija u tmenin Euro u tnejn u ħamsin ċenteżmu (€6,480.52).

<u>Decide</u>

Għaldaqstant għar-raġunijiet hawn fuq mogħtija, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża kif ġej:

1. **Tiċħad l-eċċezzjonijiet kollha tal-konvenut;**

2. **Tilqa' t-talbiet tal-attur u tiddikjara li l-konvenut Anthony Cuschieri huwa responsabbli għall-ġrieħi sofferti mill-attur fil-ġlieda li seħħet fil-bini tal-Qrati tal-Ġustizzja fit-30 ta' April, 2009;**

3. **Tillikwida d-danni sofferti mill-attur fis-somma ta’ sitt elef, erba’ mija u tmenin Euro u tnejn u ħamsin ċenteżmu (€6,480.52)**

Bl-ispejjeż u bl-imgħaxijiet legali mid-data tas-sentenza sad-data tal-ħlas effettiv, kontra l-konvenut Anthony Cuschieri.

Moqrija.

Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef

Rosemarie Calleja
Deputat Reġistratur